

Katedra Informatyki

*Wydział Informatyki i Telekomunikacji
Politechnika Krakowska*

Programowanie Usług Sieciowych

mgr inż. Michał Niedźwiecki

Netfilter

Laboratorium: 11,
system operacyjny: Linux

Kraków, 2022

Spis treści

Spis treści	2
1. Wiadomości wstępne	3
1.1. Tematyka laboratorium	3
1.2. Zagadnienia do przygotowania	3
1.3. Opis laboratorium	4
1.3.1. Netfilter	4
1.3.2. Interfejs programistyczny biblioteki libnetfilter_queue	7
1.3.3. Biblioteka libiptc	13
1.4. Cel laboratorium	17
2. Przebieg laboratorium	17
2.1. Zadanie 1. Analiza pakietów w procesie użytkownika	17
2.2. Zadanie 2. Modyfikacja pakietów	19
2.3. Zadanie 3. Zarządzanie regułami iptables	19
2.4. Zadanie 4. Domyślna polityka łańcucha iptables	20
3. Opracowanie i sprawozdanie	21

1. Wiadomości wstępne

Pierwsza część niniejszej instrukcji zawiera podstawowe wiadomości teoretyczne dotyczące projektu Netfilter oraz programowania aplikacji umożliwiających filtrowanie pakietów sieciowych i manipulację regułami iptables. Poznanie tych wiadomości umożliwi prawidłowe zrealizowanie praktycznej części laboratorium.

1.1. Tematyka laboratorium

Tematyką laboratorium jest programowanie aplikacji bazujących na bibliotekach Netfilter (libnetfilter_queue oraz libiptc). Netfilter jest oficjalną nazwą projektu, który dostarcza oprogramowanie pozwalające na:

- filtrowanie pakietów (bezstanowe, stanowe oraz w warstwie aplikacji),
- manipulację pakietami (ang. packet mangling),
- logowanie pakietów,
- translację adresów (NAT),
- śledzenie połączeń (ang. connection tracking),
- synchronizację stanów połączeń między firewallami (tworzenie klastrów firewalli).

W skład projektu Netfilter wchodzi oprogramowanie działające zarówno w przestrzeni jądra systemu Linux (np. frameworki IP Sets i Netfilter), jak i w przestrzeni użytkownika:

- programy iptables, ipset, conntrack-tools, ulogd,
- biblioteki libnetfilter_log, libnetfilter_queue i libnetfilter_conntrack.

1.2. Zagadnienia do przygotowania

Przed przystąpieniem do realizacji laboratorium należy zapoznać się z zagadnieniami dotyczącymi:

- obsługi programu iptables [1 - 4]
- zastosowania programów ipset oraz conntrackd [5, 6]
- etapów przetwarzania pakietu w systemie Linux [1]
- biblioteki libnetfilter_queue [7]
- biblioteki libiptc (źródła iptables) [1, 8]
- budowy nagłówka komunikatu ICMP Echo

Literatura:

[1] Netfilter, <http://www.netfilter.org/documentation/>

[2] MAN (8), „iptables”

[3] Michael Rash, „Linux Firewalls: Attack Detection and Response with iptables, psad, and fwsnort”, No Starch Press

[4] Lucian Gheorghe, „Designing and Implementing Linux Firewalls and QoS using netfilter, iproute2, NAT and L7-filter”, Packt Publishing

[5] IP Set, <http://ipset.netfilter.org/>

[6] conntrack-tools, <http://conntrack-tools.netfilter.org/>

[7] Dokumentacja w plikach źródłowych libnetlink_queue (Doxygen)

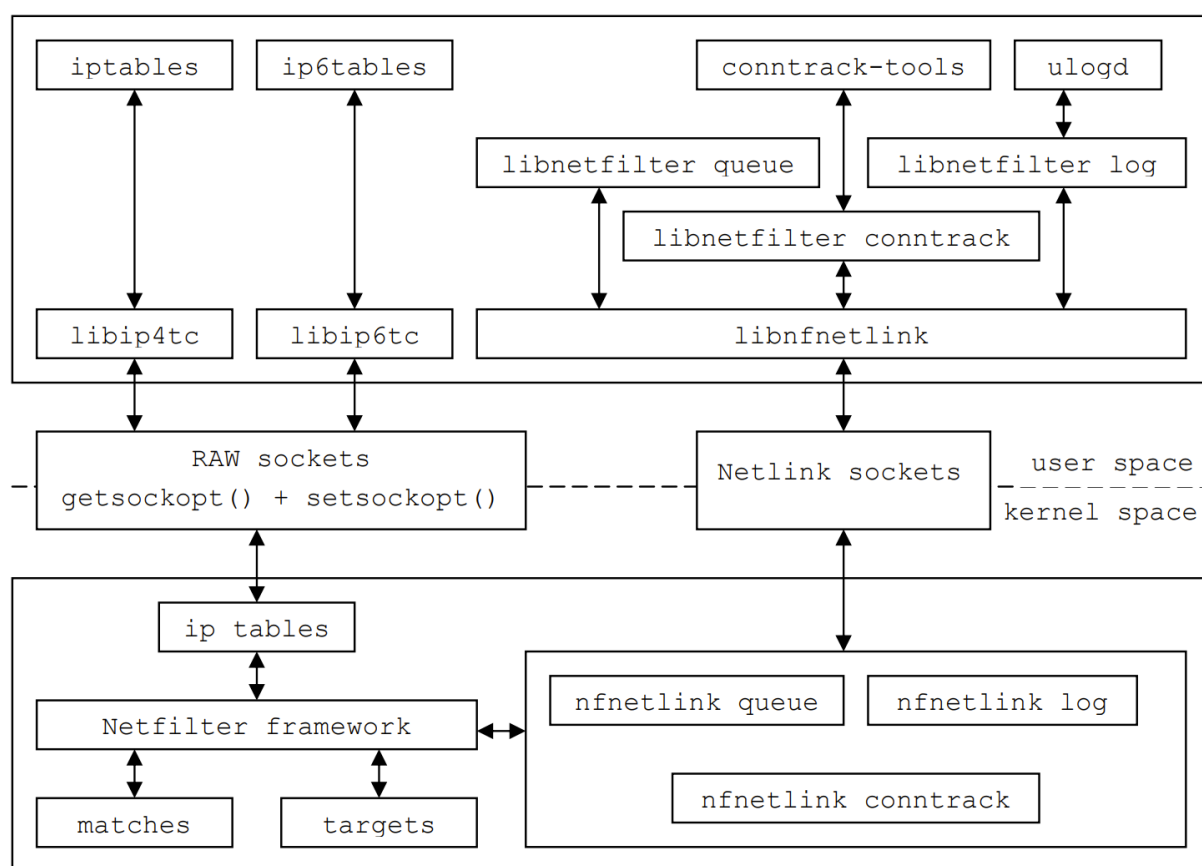
[8] „Querying libiptc HOWTO”, <http://www.opalsoft.net/qos/libiptc/qlibiptc.html>

1.3. Opis laboratorium

1.3.1. Netfilter

Netfilter jest projektem, w skład którego wchodzi oprogramowanie dające możliwość przetwarzania i filtrowania pakietów. Oprogramowanie składa się z:

- narzędzi i bibliotek działających w przestrzeni użytkownika,
- modułów jądra.

Rys.1. Główne komponenty projektu Netfilter.

Podstawowe komponenty Netfilter, to:

- `libnfnetworklink`

Niskopoziomowa biblioteka wykorzystywana do komunikacji między przestrzenią użytkownika, a modułami jądra systemu Linux (za pomocą gniazd Netlink). Biblioteka nie jest używana przez programy użytkownika, a przez pozostałe komponenty Netfilter i wymaga jądra 2.6.14 lub nowszego.

- `libnetfilter_conntrack`

Biblioteka w przestrzeni użytkownika, która umożliwia zarządzanie wpisami w tablicy połączeń (ang. connection tracking table). Biblioteka komunikuje się z podsystemem nfnetlink_conntrack w jądrze systemu za pomocą libnfnetlink.

- conntrack-tools

Pakiet narzędzi dla administratorów, które bazują na bibliotece libnetfilter_conntrack. Program conntrack umożliwia zarządzanie tablicą połączeń i zastępuje interfejs /proc/net/ip_conntrack. Program conntrackd umożliwia z kolei synchronizację informacji na temat połączeń pomiędzy firewallami śledzącymi stan połączeń, tj. pracującymi w trybie SPI (ang. stateful packet inspection).

- libnetfilter_log

Biblioteka w przestrzeni użytkownika używana do logowania pakietów. Kopie pakietów spełniających określone kryteria są przekazywane za pomocą gniazd Netlink do jednego lub więcej procesów użytkownika (transmisja typu multicast). Komunikacja z jądrem systemu Linux – a dokładnie z podsystemem nfnetlink_log - odbywa się za pomocą biblioteki libnfnetlink. Biblioteka zastępuje mechanizm logowania oparty na syslog/dmesg.

- ulogd

Demon umożliwiający logowanie pakietów spełniających określone kryteria do pliku lub bazy danych. Program bazuje na bibliotece libnetfilter_log.

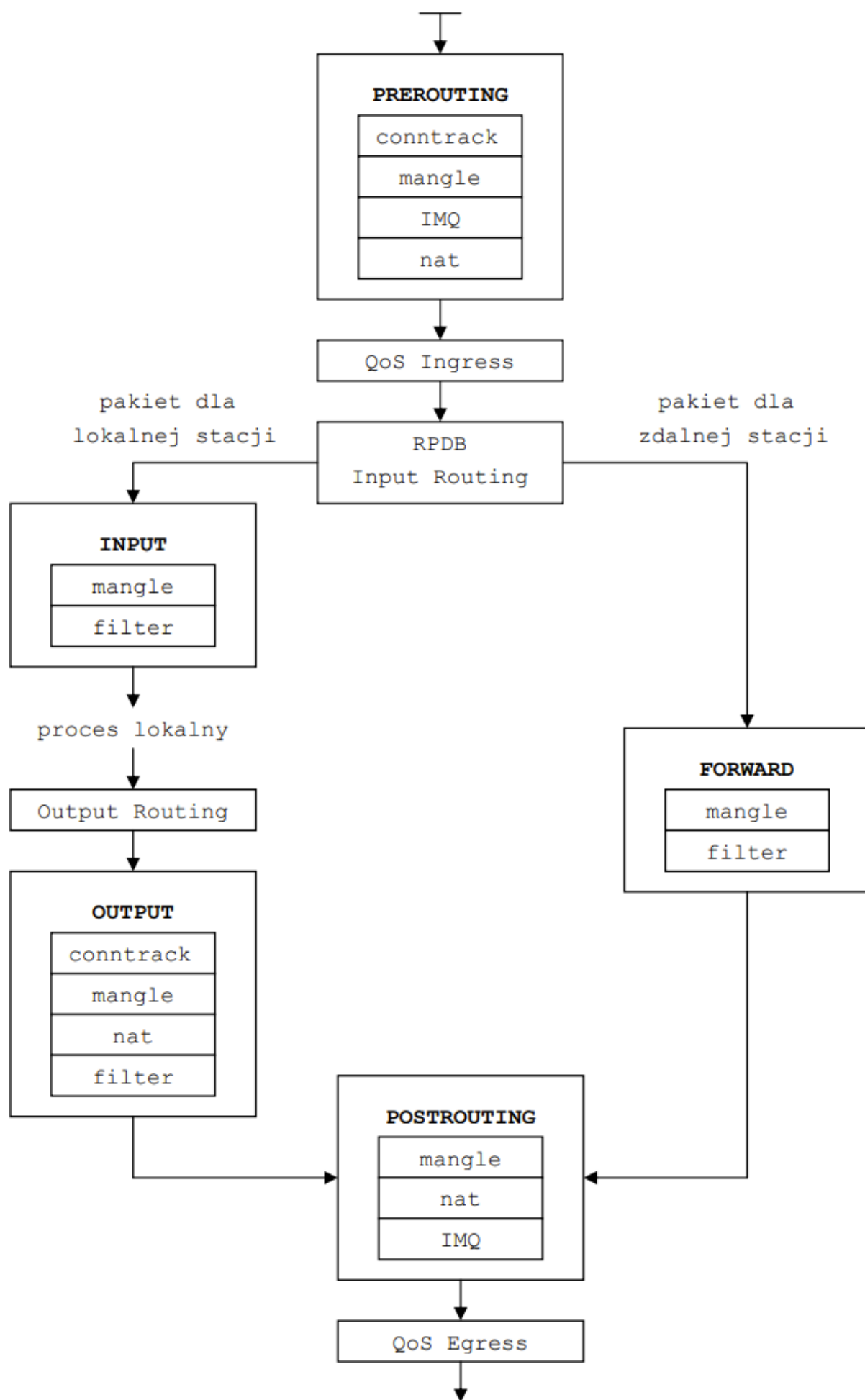
- libnetfilter_queue

Biblioteka w przestrzeni użytkownika wykorzystywana do odbierania pakietów zakolejkowanych przez jądro systemu (podsystem nfnetlink_queue) oraz do określenia akcji związanej z pakietem (porzucenie pakietu lub zezwolenie na dalsze przetwarzanie przez jądro). Zastępuje starszą bibliotekę libipq.

- iptables

Program umożliwiający zarządzanie polityką (strategią) filtrowania i przetwarzania pakietów przez jądro systemu. Program iptables bazuje na frameworku Netfilter.

Pakiety przetwarzane przez system Linux przechodzą w jądrze systemu kolejne etapy nazywane ścieżką forwardingu (ang. forwarding path, rys. 2). Framework Netfilter, umożliwia iptables rejestrowanie na różnych etapach funkcji, które są odpowiedzialne za wykonywanie operacji na pakietach. Operacje wykonywane są na podstawie określonych kryteriów, które spełnia (lub nie) pakiet. W terminologii reguł iptables operacje na pakietach nazywane są celami (ang. targets), a kryteria dopasowań pakietów określane są terminem matches. Cele i dopasowania są w istocie funkcjami implementowanymi przez moduły jądra, rejestrowanymi na różnych etapach przetwarzania pakietów (punktach zaczepienia – ang. hooks). Podczas rejestracji funkcji określa się ich priorytet, który determinuje kolejność wywołania poszczególnych funkcji na danym etapie.

Rys.2. Ścieżka forwardingu w systemie Linux.

Rys.2. operuje na terminologii zaczerpniętej z programu iptables. Przedstawione są na nim tablice (np.: filter, nat, mangle) oraz łańcuchy (ang. chains, np.: INPUT, FORWARD). Łańcuchy iptables odpowiadają punktom zaczepienia w jądrze systemu. Przykładowo, dla protokołu IPv4 łańcuch FORWARD odpowiada punktowi zaczepienia o nazwie NF_IP_FORWARD. Łańcuchy wykorzystywane są w celu grupowania reguł iptables (reguła = dopasowania + cel).

Tablice wydzielają pewną funkcjonalność – grupują łańcuchy o podobnym zastosowaniu. Przykładowo, proces translacji adresów (NAT) może odbywać się w punktach zaczepienia NF_IP_PRE_ROUTING, NF_IP_POST_ROUTING, NF_IP_LOCAL_OUT (łańcuchy PREROUTING, POSTROUTING oraz OUTPUT). Z uwagi na fakt, że reguły w tych łańcuchach mają podobne zastosowanie (translacja adresów), wymienione łańcuchy znajdują się w tablicy o nazwie nat. Mechanizmy QoS (ang. Quality of Service), PR (ang. Policy Routing) oraz IMQ (ang. Intermediate Queueing Device) nie stanowią tematu laboratorium. Informacje na ich temat można znaleźć w dokumentacji pakietu iproute2 oraz w dokumentacji LARTC (ang. Linux Advanced Routing and Traffic Control).

- libiptc

Biblioteka libiptc jest wykorzystywana przez programy iptables oraz ip6tables do komunikowania się z jądrem systemu Linux w celu określenia strategii przetwarzania pakietów (na podstawie reguł iptables). Mechanizmem komunikacji stosowanym przez libiptc są gniazda surowe oraz funkcje getsockopt() i setsockopt(). Programista korzystający z biblioteki nie musi być świadomy tego faktu. W obecnej formie zarówno biblioteka libiptc, programy iptables, jak i część modułów jądra są zależne od protokołu warstwy sieciowej modelu ISO/OSI (niepotrzebna nadmiarowość kodu). W przyszłych wersjach planuje się zastąpienie mechanizmu gniazd surowych przez gniazda Netlink i uniezależnienie biblioteki od konkretnego protokołu. Z tego względu biblioteka libiptc nie stanowi publicznego API, a dostęp do niej można uzyskać na podstawie plików źródłowych programu iptables.

1.3.2. Interfejs programistyczny biblioteki libnetfilter_queue

API biblioteki libnetfilter_queue składa się z trzech grup funkcji odpowiedzialnych za:

- inicjalizację biblioteki,
- zarządzanie kolejką,
- przetwarzanie pakietów i meta-danych.

Funkcje inicjalizujące

Funkcja nfq_open() tworzy połączenie Netlink z podsystemem nfnetlink_queue w jądrze systemu Linux i zwraca uchwyt połączenia lub NULL w przypadku błędu.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>

struct nfq_handle* nfq_open(void);
```

W celu zamknięcia połączenia i zwolnienia związanych z nim zasobów należy wywołać funkcję `nfq_close()`. Funkcja `nfq_close()` przyjmuje jako parametr wskaźnik na strukturę `nfq_handle` (uchwyt połączenia) i w przypadku powodzenia zwraca wartość zero.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>

int nfq_close(struct nfq_handle* h);
```

Wywołując funkcję `nfq_bind_pf()` można powiązać uchwytu połączenia z określoną rodziną protokołów (np.: `PF_INET` lub `PF_INET6`). W ten sposób, dla danego połączenia przetwarzane będą pakiety związane tylko z wyspecyfikowaną rodziną protokołów.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>

int nfq_bind_pf(struct nfq_handle* h, u_int16_t pf);
```

Efekt przeciwny do opisanego powyżej można uzyskać za pomocą funkcji `nfq_unbind_pf()`.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>

int nfq_unbind_pf(struct nfq_handle* h, u_int16_t pf);
```

Funkcje `nfq_bind_pf()` oraz `nfq_unbind_pf()` zwracają wartość mniejszą od zera w przypadku wystąpienia błędu.

Funkcje zarządzające kolejką

Po poprawnym utworzeniu uchwytu połączenia dla wybranej rodziny protokołów można przystąpić do powiązania uchwytu połączenia (pośrednio gniazda Netlink) z kolejką o określonym numerze.

Każda kolejka identyfikowana jest przez 16-bitową liczbę. Numer kolejki, do której mają trafiać pakiety określa się w programie `iptables` za pomocą opcji `--queue-num` celu `NFQUEUE`. Przykładowo reguła:

```
$ iptables -A INPUT --src 192.168.2.1 -j NFQUEUE --queue-num 5
```

spowoduje, że pakiety IPv4 o adresie źródłowym 192.168.2.1 będą przesyłane do kolejki o numerze 5.

Powiązanie gniazda z kolejką odbywa się za pomocą funkcji `nfq_create_queue()`. Funkcja `nfq_create_queue()` zwraca uchwyt kolejki (ang. queue handle), tj. wskaźnik do `nfq_q_handle` lub `NULL` w przypadku błędu.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>

struct nfq_q_handle *nfq_create_queue(struct nfq_handle* h,
    u_int16_t num,
```



```
nfq_callback* cb,  
void* data);
```

Parametr	Opis
h	uchwyt połączenia uzyskany za pomocą <code>nfq_open()</code>
num	numer kolejki, z którą powiązane zostanie gniazdo
cb	funkcja <i>callback</i> wywoływana dla zakolejkowanego pakietu
data	dane użytkownika przekazywane do funkcji <i>callback</i>

Typ `nfq_callback` jest zdefiniowany jako:

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>  
  
typedef int nfq_callback(struct nfq_q_handle* gh,  
    struct nfgenmsg* nfmsg,  
    struct nfq_data* nfad,  
    void* data);
```

Parametr	Opis
gh	uchwyt kolejki uzyskany za pomocą <code>nfq_create_queue()</code>
nfmsg	struktura wiadomości zawierająca pakiet
nfad	uchwyt danych (używany przez funkcje <code>nfq_get_*()</code>)
data	dane użytkownika przekazane za pomocą parametru <code>data</code> funkcji <code>nfq_create_queue()</code>

Programista jest odpowiedzialny za zdefiniowanie funkcji *callback* zgodnej z definicją typu przedstawioną powyżej, ale nie za jej wywołanie. Zastosowanie funkcji *callback* zostanie wyjaśnione przy okazji omawiania `nfq_handle_packet()`.

Zwolnienie uchwytu kolejki odbywa się za pomocą funkcji `nfq_destroy_queue()`. Funkcja `nfq_destroy_queue()` przyjmuje uchwyt kolejki (wskaźnik na strukturę `nfq_q_handle`) i w przypadku powodzenia zwraca wartość zero.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>  
  
typedef int nfq_destroy_queue(struct nfq_q_handle* gh);
```

Kolejnym krokiem po utworzeniu uchwytu kolejki jest określenie w jakim trybie dane będą kopiowane z kolejki do przestrzeni użytkownika. Funkcją odpowiedzialną za określenie trybu kopiowania jest `nfq_set_mode()`.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>

nt nfq_set_mode(struct nfq_q_handle* qh,
    u_int8_t mode,
    unsigned int len);
```

Parametr	Opis
qh	uchwyt kolejki uzyskany za pomocą <code>nfq_create_queue()</code>
mode	tryb kopiowania z kolejki
range	dopuszczalny rozmiar pakietu

Parametr `mode` może przyjmować następujące wartości:

Wartość parametru	Opis
<code>NFQNL_COPY_NONE</code>	nie będą kopiowane żadne dane
<code>NFQNL_COPY_META</code>	kopiowane będą tylko meta-dane na temat pakietu
<code>NFQNL_COPY_PACKET</code>	kopiowany będzie cały pakiet (z meta-danymi)

Meta-dane to informacje, które nie są bezpośrednio przenoszone w pakiecie, ale są z nim związane, np.: numer interfejsu, za pomocą którego pakiet został otrzymany lub znacznik czasowy (ang. timestamp) otrzymania pakietu.

Rozmiar kolejki, z której pobierane są dane do procesu użytkownika można zdefiniować za pomocą funkcji `nfq_set_queue_maxlen()`.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>

int nfq_set_queue_maxlen(struct nfq_q_handle* qh, u_int32_t qlen);
```

Często rozmiar bufora gniazda Netlink dla danych odbieranych stanowi większe ograniczenie od rozmiaru kolejki w jądrze. Rozmiarem bufora gniazda można zarządzać za pomocą funkcji `getsockopt()` oraz `setsockopt()` – opcja `SO_RCVBUF`. System Linux wprowadza ograniczenie na maksymalny rozmiar bufora gniazda. Informacje o domyślnym i maksymalnym rozmiarze bufora dla danych odbieranych przez gniazda można uzyskać za pomocą systemu plików `proc`:

```
$ cat /proc/sys/net/core/rmem_default  
$ cat /proc/sys/net/core/rmem_max
```

Podczas wywołania funkcji `setsockopt()` z opcją `SO_RCVBUF` proszę pamiętać, że jądro systemu Linux podwaja wartość podaną w argumencie wywołania funkcji. Po ustaleniu trybu w jakim odbierane będą dane z kolejki (funkcja `nfq_set_mode()`) można przystąpić do odbierania i przetwarzania pakietu. W tym celu należy wywołać funkcję `nfq_fd()`, która dla podanego w argumencie wywołania uchwytu połączenia zwraca deskryptor gniazda Netlink.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>  
  
int nfq_fd(struct nfq_handle* h);
```

Pakiety mogą zostać odebrane za pomocą funkcji `recv()`. Ponieważ Netlink jest protokołem datagramowym, cały pakiet jest odbierany za pomocą jednego wywołania funkcji `recv()`. Otrzymany pakiet powinien zostać przekazany do funkcji `nfq_handle_packet()`.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>  
  
int nfq_handle_packet(struct nfq_handle* h, char* buf, int len);
```

Parametr	Opis
<code>h</code>	uchwyt połączenia uzyskany za pomocą <code>nfq_open()</code>
<code>buf</code>	bufor zawierający pakiet
<code>range</code>	rozmiar pakietu w buforze

Funkcja `nfq_handle_packet()` wywołuje funkcję callback przekazując jej pakiet odebrany z kolejki. W przypadku powodzenia funkcja zwraca wartość zero.

Zadaniem funkcji callback jest analiza/modyfikacja pakietu i wydanie werdyktu:

- akceptacja pakietu – `NF_ACCEPT`
- porzucenie pakietu – `NF_DROP`

Werdykt jest wydawany za pomocą funkcji `nfq_set_verdict()`.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>  
  
int nfq_set_verdict(struct nfq_q_handle* qh,  
    u_int32_t id,  
    u_int32_t verdict,  
    u_int32_t data_len,  
    unsigned_char* buf);
```

Parametr	Opis
qh	uchwyt kolejki uzyskany za pomocą <code>nfq_create_queue()</code>
id	identyfikator przypisany do pakietu przez <i>Netfilter</i>
verdict	NF_ACCEPT lub NF_DROP
data_len	liczba bajtów w buforze (jeżeli pakiet został zmodyfikowany)
buf	bufor zawierający pakiet (jeżeli pakiet został zmodyfikowany)

Identyfikator przypisany przez framework Netfilter jest częścią meta-danych pakietu. Dostęp do meta-danych i właściwych danych (ang. payload) pakietu można uzyskać za pomocą funkcji `nfq_get_*`.

Funkcje odpowiedzialne za przetwarzanie pakietów

Funkcje z rodziny `nfq_get_*` umożliwiają dostęp do pakietu oraz do informacji związanych z pakietem.

Najważniejsze funkcje odpowiedzialne za przetwarzanie pakietów i meta-danych to:

- `nfq_get_msg_packet_hdr()`,
- `nfq_get_indev()`,
- `nfq_get_packet_hw()`,
- `nfq_get_payload()`.

Wszystkie wymienione powyżej funkcje przyjmują jako argument wskaźnik na strukturę `nfq_data` (parametr funkcji callback). Funkcja `nfq_get_payload()` przyjmuje dodatkowo wskaźnik do właściwych danych pakietu. Pakiet jest zgodnie z definicją RFC 1122 jednostką danych przekazywaną między warstwą sieciową, a warstwą łącza danych modelu ISO/OSI. Składa się więc z nagłówka IP i danych.

Funkcja `nfq_get_msg_packet_hdr()` zwraca meta-nagłówek odpowiadający przetwarzanemu pakietowi. Meta-nagłówek jest zdefiniowany w pliku `<libnetfilter_queue/linux_nfnetlink_queue.h>`.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>

struct nfqnl_msg_packet_hdr {
    /* Unikalny ID pakietu: */
    u_int32_t packet_id;

    /* Wartość pola Ethertype/Type ramki Ethernet:*/
    u_int16_t hw_protocol;

    /* Punkt zaczepienia Netfilter: */

```

```
    u_int8_t hook;
};
```

Pola meta-nagłówka są przechowywane w porządku sieciowym (ang. network byte order).

Funkcja `nfq_get_msg_packet_hw()` zwraca adres warstwy łącza danych dla przetwarzanego pakietu (chodzi o adres źródłowy). Struktura zwracana przez funkcję jest zdefiniowana w pliku `<libnetfilter_queue/linux_nfnetlink_queue.h>`.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>

struct nfqnl_msg_packet_hw {
    /* Długość adresu (porządek sieciowy, tj. big-endian): */
    u_int16_t hw_addrlen;
    u_int16_t _pad;
    u_int8_t hw_addr[8]; /* w porządku big-endian */
};
```

Funkcja `nfq_get_indev()` zwraca indeks interfejsu, przez który otrzymany został pakiet. Indeks o wartości 0 oznacza, że pakiet został wygenerowany lokalnie lub indeks interfejsu nie jest znany.

Ostatnią z omawianych funkcji biblioteki `libnetfilter_queue` jest `nfq_get_payload()`.

```
#include <libnetfilter_queue/libnetfilter_queue.h>

int nfq_get_payload(struct nfq_data *nad, char ** data);
```

Funkcja `nfq_get_payload()` przyjmuje wskaźnik na strukturę `nfq_data` oraz parametr `data`, który po wywołaniu będzie wskazywał na bufor zawierający pakiet. W przypadku powodzenia funkcja zwraca rozmiar pakietu (wartość większą lub równą 0). To, czy dane zostaną zwrócone zależy od trybu kopiowania zdefiniowanego przez funkcję `nfq_set_mode()`.

1.3.3. Biblioteka libiptc

Biblioteka `libiptc` wchodzi w skład pakietu `iptables` i nie jest dostępna niezależnie od niego. Programy `iptables` oraz `ip6tables` wykorzystują bibliotekę `libiptc` do zarządzania regułami filtrowania i przetwarzania pakietów. Bibliotekę można utworzyć kompilując pakiet `iptables` za pomocą dołączonego pliku `Makefile`. Ogólną procedurę kompilacji i instalacji `iptables` przedstawia poniższy listing.

```
$ cd /usr/local/src/iptables-x.y.z
$ ./configure
$ make
$ make install
$ ls libiptc
libip4tc.c libip6tc.c libiptc.a linux_list.h
libip4tc.o libip6tc.o libiptc.c linux_stddef.h
```

W wyniku wywołania polecenia make w katalogu libiptc tworzona jest m.in. biblioteka statyczna libiptc.a. Aby wykorzystać możliwości biblioteki należy wyodrębnić wymagane przez nią pliki nagłówkowe. W tym celu należy skopiować do oddzielnego folderu następujące pliki:

```
/usr/local/src/iptables-x.y.z/include/iptables.h
/usr/local/src/iptables-x.y.z/include/xtables.h
/usr/local/src/iptables-x.y.z/include/libiptc/ipt_kernel_headers.h
/usr/local/src/iptables-x.y.z/include/libiptc/libip6tc.h
/usr/local/src/iptables-x.y.z/include/libiptc/libiptc.h
```

Część praktyczna nie wymaga przeprowadzenia opisanych powyżej operacji. Program iptables powinien być zainstalowany (można to zweryfikować wydając polecenie iptables -V). Pliki nagłówkowe biblioteki znajdują się w katalogu /usr/local/include, a biblioteka statyczna w katalogu /usr/local/lib. Podane ścieżki są automatycznie przeszukiwane przez kompilator gcc podczas kompilacji i linkowania programów.

Funkcje libiptc wykorzystywane w części praktycznej

Funkcja iptc_init() jest odpowiedzialna za wykonanie zrzutu (ang. snapshot) wszystkich reguł dla podanej tabeli. Funkcja zwraca uchwyt iptc_handle_t lub NULL w przypadku błędu. Uchwyt jest wykorzystywany przez pozostałe funkcje do zarządzania łańcuchami, regułami i domyślną polityką w obrębie podanej tablicy.

```
#include <libiptc/libiptc.h>

iptc_handle_t iptc_init(const char *tablename);
```

W przypadku wystąpienia błędu funkcje libiptc ustawiają wartość zmiennej errno. Za pomocą funkcji iptc_strerror() można określić błąd odpowiadający podanej wartości errno.

```
#include <libiptc/libiptc.h>

const char *iptc_strerror(int err);
```

Po zakończeniu pracy z libiptc należy zwolnić uchwyt do tablicy za pomocą funkcji iptc_free().

```
#include <libiptc/libiptc.h>

const char *iptc_free(iptc_handle_t *h);
```

Iteracja przez łańcuchy tabeli odbywa się za pomocą funkcji iptc_first_chain() oraz iptc_next_chain(). Funkcja iptc_first_chain() przyjmuje wskaźnik do uchwytu tablicy (uzyskanego za pomocą iptc_init()) i zwraca nazwę pierwszego łańcucha w tablicy. Jeżeli tablica nie posiada łańcuchów, to funkcja zwraca wartość NULL. Z kolei funkcja iptc_next_chain() zwraca nazwę kolejnego łańcucha lub wartość NULL, jeżeli tablica nie posiada więcej łańcuchów.

```
#include <libiptc/libiptc.h>

const char *iptc_first_chain(iptc_handle_t *handle);
const char *iptc_next_chain(iptc_handle_t *handle);
```

Poniżej przedstawiony jest fragment kodu wykorzystujący omówione funkcje.

```
int main(int argc, char **argv) {

    iptc_handle_t h; /* Uchwyty */
    const char *ch = NULL; /* Nazwa łańcucha */
    const char *table_name = "filter"; /* Nazwa tablicy */

    h = iptc_init(table_name); /* Snapshot dla podanej tablicy */
    if (!h) {
        fprintf(stderr, "iptc_init(): %s\n", iptc_strerror(errno));
        exit(EXIT_FAILURE);
    }

    /* Iteracja przez łańcuchy tablicy: */
    for (ch = iptc_first_chain(&h); ch; ch = iptc_next_chain(&h)) {
        fprintf(stdout, "Chain %s\n", ch);
    }

    iptc_free(&h); /* Zwolnienie uchwytu */
    exit(EXIT_SUCCESS);
}
```

Podczas wykonywania części praktycznej przydatne mogą okazać się funkcje `iptc_is_chain()` oraz `iptc_builtin()`. Obie funkcje przyjmują nazwę łańcucha i uchwyt do tablicy. Pierwsza sprawdza, czy podany łańcuch istnieje w tablicy, natomiast druga, czy łańcuch jest łańcuchem wbudowanym (ang. built-in). Funkcje zwracają wartość 1, jeżeli odpowiedź to prawda i wartość 0 w przeciwnym przypadku.

```
#include <libiptc/libiptc.h>

int iptc_is_chain(const char *chain, const iptc_handle_t handle);
int iptc_builtin(const char *chain, const iptc_handle_t handle);
```

Biblioteka `libiptc` udostępnia szereg funkcji umożliwiających modyfikację reguł. Zmiany nie są wprowadzane natychmiastowo, a dopiero po wywołaniu `iptc_commit()`. Funkcja `iptc_commit()` przyjmuje wskaźnik do uchwytu modyfikowanej tablicy i w przypadku powodzenia zwraca wartość 1. Uwaga – funkcja `iptc_commit()` zwalnia pamięć zaalokowaną na rzecz uchwytu i ustawia uchwyt na wartość `NULL`. Po wywołaniu funkcji uchwyt nie nadaje się do użycia.

```
#include <libiptc/libiptc.h>

int iptc_commit(iptc_handle_t *handle);
```

Następujące funkcje zostaną wykorzystane w części praktycznej i wymagają zatwierdzenia zmian przez wywołanie `iptc_commit()`:

- `iptc_create_chain()`,
- `iptc_delete_num_entry()`,
- `iptc_set_policy()`.

Funkcja `iptc_create_chain()` dodaje do tablicy nowy łańcuch. Nazwę łańcucha określa parametr `chain` (można go traktować jak wskaźnik na `char`).

```
#include <libiptc/libiptc.h>

typedef char ipt_chainlabel[32];

int iptc_create_chain(const ipt_chainlabel chain,
    iptc_handle_t *handle);
```

Funkcja `iptc_delete_num_entry()` usuwa z łańcucha `chain` regułę o numerze określonym przez parametr `ruenum`.

```
#include <libiptc/libiptc.h>

int iptc_delete_num_entry(const ipt_chainlabel chain,
    unsigned int ruenum,
    iptc_handle_t *handle);
```

Ostatnia z wymienionych funkcji, `iptc_set_policy()` definiuje domyślną politykę łańcucha. Proszę pamiętać, że domyślną politykę (ACCEPT lub DROP) może posiadać tylko łańcuch wbudowany.

```
#include <libiptc/libiptc.h>

int iptc_set_policy(const ipt_chainlabel chain,
    const ipt_chainlabel policy,
    struct ipt_counters *counters,
    iptc_handle_t *handle);
```


Parametr	Opis
chain	nazwa łańcucha
policy	domyślna polityka (string "ACCEPT" lub "DROP")
counters	licznik pakietów oraz bajtów łańcucha (można przekazać NULL)
handle	wskaźnik na uchwyt tablicy

1.4. Cel laboratorium

Celem laboratorium jest zapoznanie się z możliwościami filtrowania i przetwarzania pakietów w systemie Linux. Na podstawie bibliotek projektu Netfilter przedstawione zostaną techniki zarządzania warstwą forwardingu pakietów z poziomu procesów użytkownika. Podczas realizacji tego laboratorium zapoznasz się z:

- podstawowymi opcjami programu iptables,
- możliwościami i zastosowaniem biblioteki libnetlink_queue,
- podstawowymi funkcjami biblioteki libiptc.

2. Przebieg laboratorium

Druga część instrukcji zawiera zadania do praktycznej realizacji, które demonstrują zastosowanie technik z omawianego zagadnienia.

W systemach opartych na Debian może być konieczne doinstalowanie biblioteki libiptc i libnetfilter-queue:

```
sudo apt install libip4tc-dev libip4tc2 libnetfilter-queue-dev
libnetfilter-queue1
```

2.1. Zadanie 1. Analiza pakietów w procesie użytkownika

Zadanie polega na analizie kodu przykładowego programu. Program tworzy gniazdo Netlink (funkcja nfq_open() ukrywa ten proces przed programistą) i wiąże gniazdo z kolejką o numerze 5. Zakolejkowane w jądrze pakiety są wysyłane do gniazda w procesie użytkownika. Dla każdego odebranego pakietu wypisywane są następujące informacje:

- identyfikator przypisany przez Netfilter,
- identyfikator protokołu przenoszony w polu EtherType/Type ramki Ethernet,
- nazwa punktu zaczepienia frameworku Netfilter w konwencji zgodnej z iptables,
- adres MAC nadawcy pakietu
- interfejs wejściowy i wyjściowy (jeżeli są znane); w danym punkcie zaczepienia informacja na temat interfejsów może nie być znana, np.: w punkcie INPUT nie jest znany interfejs wyjściowy, ponieważ pakiet jest przeznaczony do lokalnego procesu,
- rozmiar pakietu (nagłówek IP oraz danych).

Uwagi:

- Uruchomienie programu i manipulacja regułami iptables wymaga uprawnień roota.
- Do wykonania zadania potrzebne są 2 stacje sieciowe.

W celu uruchomienia programu należy wykonać następujące czynności:

1. Przejść do katalogu ze źródłami (rozpakować je w razie konieczności).
2. Skompilować program źródłowy do postaci binarnej:

```
$ gcc -o queue -lnetfilter_queue queue.c
```

albo użyć przygotowanego makefile w katalogu głównym, wtedy w katalogu bin/ znajdzie się skompilowany program

```
$ make
```

3. Uruchomić program (nie przyjmuje żadnych argumentów):

```
$ ./queue
```

4. Na stacji, na której uruchomiono program queue proszę za pomocą programu iptables dodać następującą regułę:

```
$ iptables -I INPUT -p ICMP -s <adres IPv4 zdalnej stacji> \
-j NFQUEUE --queue-num 5
```

Reguła jest odpowiedzialna za przesyłanie komunikatów ICMP pochodzących od drugiej stacji sieciowej (działa też z 127.0.0.1) do kolejki o numerze 5.

Opcja -I INPUT spowoduje dodanie reguły na początek łańcucha INPUT.

Po wykonaniu zadania proszę nie usuwać reguły (będzie wykorzystywana w kolejnym zadaniu).

5. Operację dodania reguły można zweryfikować za pomocą polecenia:

```
$ iptables -L INPUT -n
```

6. Na drugiej stacji sieciowej należy wywołać program ping podając adres stacji, na której uruchomiono program queue:

```
$ ping -c 3 <adres IPv4>
```

7. Proszę przeanalizować informacje wypisywane przez programy queue oraz ping (czy między stacjami zachodzi wymiana komunikatów ICMP?).

8. Dodatkowe informacje na temat kolejki można uzyskać wydając polecenie:

```
$ cat /proc/net/netfilter/nfnetlink_queue
```

Dane prezentowane są w formie tabeli. Kolejne kolumny oznaczają:

- identyfikator kolejki,
- identyfikator procesu powiązanego z kolejką,
- liczbę pakietów czekających w kolejce na decyzję wysłania do powiązanego gniazda Netlink,
- tryb kopiowania (2 dla NFQNL_COPY_PACKET),
- maksymalny rozmiar danych kopiowanych z kolejki do gniazda Netlink,
- liczbę pakietów porzuconych przez jądro systemu,
- liczbę pakietów porzuconych przez proces użytkownika (np. z powodu braku miejsca w buforze gniazda),
- liczbę pakietów przetworzonych przez kolejkę,
- liczbę podmiotów korzystających z kolejki.

2.2. Zadanie 2. Modyfikacja pakietów

Celem zadania jest modyfikacja poprzedniego programu. Zmodyfikowany program proszę zapisać w pliku `queuemod.c`, dzięki temu przygotowany `makefile` go skompiluje.

Program, oprócz wypisywania informacji powinien przekształcać pole danych otrzymanych komunikatów ICMP Echo. W tym celu proszę wykorzystać funkcje `swap_bytes()` oraz `internet_checksum()` zaimplementowane w pliku `libqueue.c`. Pierwsza z nich zamienia kolejność bajtów we wskazanej tablicy. Parametrami funkcji `swap_bytes()` są wskaźnik na tablicę bajtów oraz rozmiar tablicy. Drugą funkcję można wykorzystać do obliczenia sumy kontrolnej komunikatu ICMP (jest to konieczne po modyfikacji pola danych komunikatu). W tym celu należy wywołać funkcję `internet_checksum()` przekazując jej wskaźnik na początek komunikatu ICMP oraz rozmiar komunikatu (nagłówek i danych). Przed wywołaniem funkcji, proszę pamiętać o wyzerowaniu pola Checksum komunikatu ICMP.

Modyfikacja komunikatów odbywa się w łańcuchu INPUT (reguła iptables z poprzedniego zadania). Po opuszczeniu łańcucha INPUT przez komunikat, jądro systemu zweryfikuje jego sumę kontrolną. Jeżeli komunikat ICMP Echo zostanie uznany za poprawny, jądro wyśle odpowiedź ICMP Reply. W przeciwnym wypadku pakiet zostanie porzucony.

Uwagi:

- Proszę pamiętać o przekazaniu zmodyfikowanego pakietu i jego rozmiaru do funkcji `nfq_set_verdict()`.
- Do wykonania zadania potrzebne są 2 stacje sieciowe.

Po przygotowaniu programu w celu dokończenia ćwiczenia należy wykonać następujące czynności:

1. Upewnić się, że reguła iptables z poprzedniego zadania jest poprawnie skonfigurowana.
2. Uruchomić zmodyfikowany program (nie powinien przyjmować żadnych argumentów):

```
$ ./queuemod
```

3. Na drugiej stacji sieciowej proszę uruchomić sniffer (konfiguracja powinna umożliwiać analizę komunikatów ICMP Echo oraz ICMP Reply).
4. Wywołać polecenie ping z adresem stacji, na której uruchomiono program queuemod:

```
$ ping -c 3 <adres IPv4>
```

5. Czy między stacjami zachodzi wymiana komunikatów ICMP?
6. Jakie informacje wypisuje program ping?

2.3. Zadanie 3. Zarządzanie regułami iptables

Zadanie polega na analizie kodu przykładowego programu. Program umożliwia

tworzenie nowych łańcuchów oraz usuwanie reguł iptables. Argumenty wywołania programu są zgodne z argumentami iptables. Proszę zwrócić szczególną uwagę na wywołania funkcji biblioteki libiptc.

W celu uruchomienia programu należy wykonać następujące czynności:

1. Skompilować program źródłowy do postaci binarnej:

```
$ gcc -o iptc -liptc iptc.c
```

albo użyć przygotowanego makefile w katalogu głównym, wtedy w katalogu bin/ znajdzie się skompilowany program

```
$ make
```

2. Usunąć utworzoną w zadaniu 1 regułę:

```
$ ./iptc -t filter -D INPUT 1
```

3. Zweryfikować wynik operacji za pomocą programu iptables.
4. Utworzyć łańcuch user_chain w tablicy nat:

```
$ ./iptc -N user_chain -t nat
```

5. Zweryfikować działanie programu i usunąć łańcuch:

```
$iptables -t nat -X user_chain
```

2.4. Zadanie 4. Domyślna polityka łańcucha iptables

Celem zadania jest uzupełnienie funkcjonalności programu iptc o możliwość definiowania domyślnej polityki łańcucha – ACCEPT lub DROP. Zmodyfikowany program proszę zapisać w pliku iptcmod.c, dzięki temu przygotowany makefile go skompiluje.

Określanie polityki ma odbywać się za pomocą opcji: -P <nazwa łańcucha> <domyślna polityka>. Proszę pamiętać, że tylko łańcuchy wbudowane mogą posiadać politykę domyślną. W przypadku próby zdefiniowania polityki dla łańcucha użytkownika, program powinien wypisać odpowiedni komunikat.

W celu uruchomienia programu należy wykonać następujące czynności:

1. Zdefiniować domyślną politykę łańcucha INPUT tablicy filter na DROP:

```
$ ./iptcmod -t filter -P INPUT DROP
```

2. Zweryfikować wynik operacji za pomocą programu iptables.
3. Za pomocą polecenia ping proszę spróbować nawiązać połączenie ze stacją w sieci lokalnej. Jeżeli komputer jest podłączony do sieci Internet można wykorzystać przeglądarkę internetową w celu połączenia się z dowolną stroną WWW.
4. Zdefiniować domyślną politykę na ACCEPT.

3. Opracowanie i sprawozdanie

Realizacja laboratorium pt. „Netfilter” polega na wykonaniu wszystkich zadań programistycznych podanych w drugiej części tej instrukcji. Wynikiem wykonania powinno być sprawozdanie w formie wydruku papierowego dostarczonego na kolejne zajęcia licząc od daty laboratorium, kiedy zadania zostały zadane.

Sprawozdanie powinno zawierać:

- opis metodyki realizacji zadań (system operacyjny, język programowania, biblioteki, itp.),
- algorytmy wykorzystane w zadaniach (zwłaszcza, jeśli zastosowane zostały rozwiązania nietypowe),
- opisy napisanych programów wraz z opcjami,
- trudniejsze kawałki kodu, opisane tak, jak w niniejszej instrukcji,
- uwagi oceniające ćwiczenie: trudne/łatwe, nie/realizowalne, nie/wymagające wcześniejszej znajomości zagadnień (wymienić jakich),
- wskazówki dotyczące ewentualnej poprawy instrukcji celem lepszego zrozumienia sensu oraz treści zadań.